

Bemærkninger til lovforslaget

Adgangen for regeringen til at udpege bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter og realkreditinstitutter opleves som et levn fra den socialdemokratiske guldalder, hvor statsstyring, offentlig kontrol og tildeling af vellønnede hverv til partifæller var god latin på Christiansborg.

Lovforslaget har til formål at fjerne dette rudiment fra loven.

Som begrundelse for lovforslaget fremhæves navnlig:

1. I nutidens erhvervsliv har man en klar viden om, at staten og statsligt udpegede repræsentanter ikke er i stand til at tilføre kommercielt drevne virksomheder kvaliteter, der ikke kan tilvejebringes på anden mere hensigtsmæssig og mere demokratisk måde. De virksomheder f.eks. inden for bank- og sparekassesektoren, der ønsker at tiltrække og udnytte særlig ekspertise i deres bestyrelsesarbejde, har fuld ret til at sammensætte den generalforsamlingsvalgte bestyrelse efter behov. Ministerudpegning af en partifælle, en tidligere ministerkollega eller andre velmeriterede bonkammerater til sådant bestyrelsesarbejde er en ganske urimelig indblanding i forretningslivet.

2. Det er en fejltagelse, hvis nogen måtte tro, at ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer virker som en slags tillidsmænd eller repræsentanter for befolkningen eller forbrugerne. I de år, regeringen har haft adgang til ministerudpegning af bestyrelsesmedlemmer, er denne ret benyttet til at udpege et trecifret antal personer, alle med gode forbindelser til de gamle partier og det politiske establishment. Men næppe i et eneste tilfælde er det forekommet, at denne garde af politiske venner har kunnet gribe advarende ind, når den pågældende virksomhed eller organisation var på kollisionskurs. Ved flere sammenbrud i bankverdenen, f.eks. 6. juli-Bankens konkurs, C&G-Bankens konkurs, sammenbruddet i Henriques Bank og i en række andre insolvenssituationer er der ikke det mindste holdepunkt for at antage, at de ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer kunne tilføre virksomheden en viden, den havde behov for, ligesom der heller ikke er dokumentation for, at de pågældende i tide har kunnet advare myndigheder-

ne eller andre om den skæbnesvangre udvikling i virksomheden. Det samme gælder for realkreditinstitutterne, hvor de ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i passiv tavshed har deltaget i bestyrelsesarbejdet også i de kriseperioder, hvor der var størst grund for bestyrelserne til at gribe ind over for overbelåningsager, udlandseventyr og andre ledelseseksperimenter.

3. Regeringen påfører befolkningen en urimelig og, som det er påvist foran, nytteløs udgift, hver gang ministeren udpeger et bestyrelsesmedlem til et pengeinstitut eller realkreditvirksomhed. Under udvalgsarbejdet vil de samlede udgifter herved blive af-dækket, men det står på forhånd klart, at de gamle partiers gensidige uddeling af vellønnede bestyrelseshverv reelt kun har ét eneste konkret formål, nemlig at sikre indtægter for politiske venner. Al tale om et værdifuldt samspil mellem stat og erhverv, om det positive ved en blandingsøkonomi, hvor staten helt naturligt deltager som aktør i forretningslivet etc., er og bliver en gammelsocialistisk fiktion.

4. De anakronistiske bestemmelser om ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer blev indsat i realkreditlovgivningen i 1970 (jf. lov nr. 281 af 10. juni 1970) og i bank- og sparekasseloven i 1974 (jf. lov nr. 199 af 2. april 1974). Reglerne kan bedst forklares som en naturlig konsekvens af en tidstypisk holdning hos det politiske flertal i 1970-erne. Her gjorde der sig mange misforståelser gældende, præget af de gamle partiers – og især Socialdemokratiets – ukuelige tro på statskollektivets overlegenhed i forhold til individet. På denne baggrund er det forståeligt, at det politiske flertal ved gennemførelsen af reglerne om ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutterne fandt det naturligt at udtale bl.a., at formålet »er at medvirke til, at almindelige samfundsmæssige interesser og hensyn holdes for øje i pengeinstitutternes virksomhed, samt at fremme de af lovgivningsmagten formulerede erhvervspolitiske målsætninger.« (Jf. Erhvervsudvalgets betænkning af 14. marts 1974 over forslag til lov om banker og sparekasser, Folketingstidende 1973-74, 2. samling, sp. 151 ff).